

Radomsko, dnia 31.08.2022

prof. dr hab. Filip Chybalski
Politechnika Łódzka
Instytut Zarządzania
Zakład Prognoz i Analiz Ilościowych

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego oraz organizacyjnego
dr Tomasza Jedynaka w związku z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dyscyplinie *ekonomia i finanse***

Niniejszą recenzję sporządzono w oparciu o stosowną uchwałę Rady Dyscypliny *Ekonomia i Finanse* Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 6 czerwca 2022 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym dr Tomasza Jedynaka. Dokonując przedstawionego do oceny dorobku Habilitanta, stosowano kryteria określone w art. 219 ust. 1 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

1. Sylwetka Habilitanta

Dr Tomasz Jedynak w 2009 roku ukończył studia w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie uzyskując tytuł magistra ekonomii. Od marca 2010 roku podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń tejże uczelni. W lipcu 2015 roku, po przedstawieniu rozprawy doktorskiej pt. *Efektywność i ryzyko funduszy inwestycyjnych społecznie odpowiedzialnych*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Teresy Czerwińskiej, prof. UW, uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie *finanse*. Rozprawa uzyskała wyróżnienie (jak można się domyślać, nadane stosowną uchwałą organu kolegiального jednostki – rady wydziału – prowadzącej postępowanie o nadanie stopnia), a także nagrodę główną w konkursie Prezesa Zarządu GPW na najlepszą pracę doktorską. Ponadto dr Jedynak posiada licencję maklera papierów wartościowych z uprawnieniami do doradztwa inwestycyjnego, wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego, dyplom Certified Project Management Associate IPMA Level D, a także dyplom ukończenia studiów

podyplomowych „Zarządzanie projektem badawczym i komercjalizacja wyników”. Już w 2007 roku potwierdził swoje kompetencje w zakresie znajomości języka angielskiego, zdobywając certyfikat LCCI na poziomie C1/B2. Od października 2015 roku jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w dotychczasowej Katedrze (od 2019, ze względu na zmianę struktury organizacyjnej, Habilitant jest zatrudniony w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie).

Podsumowując ogólną charakterystykę sylwetki dr T. Jedynaka nie sposób nie dostrzec jego wszechstronnego wykształcenia, potwierzonego nie tylko posiadaniem stopniem naukowym, ale również certyfikatami, świadczącymi o umiejętności łączenia zdobytej wiedzy teoretycznej z wiedzą praktyczną. Jednocześnie w prowadzonych badaniach naukowych, skupia się On na trzech obszarach (s. 23 Autoreferatu): 1) Zabezpieczeniu emerytalnym i ekonomii emerytalnej; 2) Efektywności i ryzyku inwestowania społecznie odpowiedzialnego; 3) Wyzwaniom funkcjonowania wybranych dóbr publicznych wobec zachodzących przemian społeczno-ekonomicznych. Już w tym miejscu warto zaznaczyć, że wszystkie obszary zainteresowań badawczych dr Jedynaka dotyczą kwestii społecznie bardzo istotnych, aby nie powiedzieć, zasadniczych.

2. Ocena dorobku naukowego

2.1. Ocena głównego osiągnięcia: T. Jedynak, *Behavioralne uwarunkowania decyzji o przejściu na emeryturę*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa, 2022, ss. 312.

Niekorzystne trendy demograficzne, objawiające się starzeniem populacji i kurczeniem zasobów siły roboczej, wymuszają na krajach rozwiniętych podejmowanie reform emerytalnych. Zapewnienie adekwatności dochodowej systemów emerytalnych w długim okresie wymaga bowiem ich stabilności ekonomiczno-finansowej. Reformy te przybierają różną postać i dotyczą zarówno modeli systemów emerytalnych (tzw. reformy paradygmatyczne), jak i ich parametrów (reformy parametryczne). Mimo, że dużą wagę przykładano i nadal przykładana się do poszukiwania optymalnego modelu systemu emerytalnego, co często sprowadza się do ustalenia proporcji pomiędzy udziałem modelu finansowego i niefinansowego czy też modelu zdefiniowanej składki i modelu zdefiniowanego świadczenia w całej architekturze systemu, coraz częściej dostrzega się kluczowe znaczenie granicy pomiędzy aktywnością zawodową a okresem emerytalnym wyznaczonej wiekiem ostatecznego zejścia z rynku pracy. W skali mikro odnosimy się tutaj

do cyklu życia jednostki, w skali makro zaś do proporcji podziału PKB między pokolenia. Badania ekonomiczne, choć dowodzą ważności ustawowego wieku emerytalnego dla kształtowania faktycznego (efektywnego) wieku emerytalnego, jednoznacznie wskazują również na istotne znaczenie innych czynników. W uproszczeniu, można je sklasyfikować jako identyfikowane na gruncie ekonomii neoklasycznej oraz ekonomii behawioralnej. Dr Tomasz Jedynak trafnie identyfikuje lukę badawczą polegającą na merytorycznym „niedoważeniu”, szczególnie w literaturze krajowej, wpływu czynników behawioralnych na decyzje jednostek o przejściu na emeryturę, jednocześnie w żaden sposób nie deprecjonując czynników ugruntowanych przez teorię neoklasyczną. Chcąc ograniczyć tę lukę, Autor podejmuje bardzo ważne z naukowego i praktycznego punktu widzenia wyzwanie, mające na celu identyfikację owych behawioralnych uwarunkowań przedmiotowych decyzji. Dobór problematyki badawczej w kontekście opracowania dzieła stanowiącego główne osiągnięcie w postępowaniu habilitacyjnym oceniam w pełni pozytywnie, gdyż podjęty problem badawczy jest godny ujęcia w ramach monografii habilitacyjnej.

Autor cel główny pracy uzupełnił o siedem celów szczegółowych, które odpowiednio z nim korespondują, ale także są wzajemnie spójne. Ich realizacja faktycznie prowadzi do osiągnięcia celu głównego. Wszystko to po to, aby finalnie udało się zweryfikować hipotezę główną, która brzmi: „Na podejmowanie indywidualnych decyzji o przejściu na emeryturę wpływają czynniki behawioralne”. Hipotezę tę Autor rozczłonkowie na sześć hipotez szczegółowych, spośród których każda opisuje zależność momentu przejścia na emeryturę od określonych czynników o charakterze behawioralnym. Zarówno hipotezę główną, jak i hipotezy szczegółowe, oceniam jako sformułowane w sposób poprawny. Autor sformułował ponadto trzy tezy. Nie mam wątpliwości co do tego, że poprawnie odróżnia tezę od hipotezy. Treść tych pierwszych, ze względu na swoją oczywistość, sugeruje jednoznacznie, że będą one dowodzone. Natomiast w treści hipotez *implicite* wyrażona jest chęć ich weryfikacji. Mam jednak wątpliwość, czy faktycznie konieczne było w ogóle formułowanie owych tez. Są one bowiem tak oczywiste, a przy tym intuicyjnie logiczne i zrozumiałe (nawet dla laika), że trudno mówić tutaj o tezie, która wymaga jakiegokolwiek postępowania naukowego w celu dowiedzenia jej prawdziwości. Bo przecież wiadomo, że: 1) decyzja o momencie przejścia na emeryturę jest ważna; 2) konsument podejmuje decyzje przy określonych ograniczeniach i decyzja o oszczędzaniu dzisiaj jest *de facto* decyzją konsumpcji w przyszłości, bo oszczędności, szczególnie w ujęciu emerytalnym, nie są niczym innym jak odroczonej w czasie

(oczywiście niepewną) konsumpcją; 3) ludzie są ograniczeni w racjonalności podejmowanych decyzji, w tym decyzji o przejściu na emeryturę, a w konsekwencji nie są w stanie uwzględnić wszystkich czynników o fundamentach neoklasycznych. Ja poszedłbym jeszcze dalej: ludzie nie są w stanie uwzględnić wszystkich czynników, bez względu na to, czy oprócz tych wynikających z teorii neoklasycznej, biorą pod uwagę swoją ograniczoną racjonalność, czy też nie. Dlatego ekonomia jest w swojej naturze stochastyczna. W konsekwencji, w modelu ekonometrycznym, który wykorzystuje również Habilitant, znajduje się komponent losowy. Znow jak bardzo „losowy” jest ten komponent, zależy od tego, jakie istotne zmienne nie zostały w modelu uwzględnione (problem pomiętych zmiennych). Co więcej, model ekonometryczny budowany jest na danych historycznych. W omawianej pracy pełni on funkcję diagnostyczną – służy weryfikacji wpływu czynników, które Autor wywiódł z teorii, własnych przemyśleń, czy też przeglądu studiów empirycznych innych badaczy. Tymczasem *homo sapiens* (bo niekoniecznie *oeconomicus*) staje przed wyborem momentu przejścia na emeryturę i jego decyzja dotyczy przyszłości. Tym samym podejmowana jest w warunkach niepewności (choćby dotyczącej dalszego trwania życia, stanu zdrowia, związanego z tym poziomem wydatków, inflacji i in.). Podsumowując, oczywistym jest, że decyzja o momencie przejścia na emeryturę jest ważna, skomplikowana i dokonywana w warunkach ogromnej niepewności. To, co jest pewne, to fakt, że praktycznie nie jest możliwe uwzględnienie wszystkich istotnych dla niej uwarunkowań. Można było to szeroko rozumiane ogólne uwarunkowanie decyzji o przejściu na emeryturę przedstawić w kilku zdaniach. Tymczasem Autor uznał za zasadne nadanie temu formy trzech tez. W moim odczuciu jest to niepotrzebny „przerost formy nad treścią”. Fakt, że mamy do czynienia z monografią habilitacyjną nie musi oznaczać, że należy utrudniać jej lekturę czytelnikowi – nienaukowcowi. Ta uwaga, której nie nazwałbym nawet krytyczną, a raczej polemiczną, na dodatek mniej w naukowym, a bardziej w utylitarnym kontekście¹, w żaden sposób nie podważa wartości naukowej, jaką charakteryzuje się szeroko rozumiane zdefiniowanie i uzasadnienie problemu badawczego przez Habilitanta.

Praca ma bardzo logiczny układ. Wychodząc od terminologii zabezpieczenia emerytalnego, T. Jedynak prowadzi czytelnika poprzez problematykę decyzji emerytalnych omówionych na gruncie teorii neoklasycznej, szeroko omawia i komentuje aspekt

¹ Użyteczność nauki cały czas zyskuje na znaczeniu, a temu sprzyja z pewnością możliwe „odhermetyzowanie” języka, co o wiele łatwiejsze jest w naukach społecznych, niż np. medycznych.

nieracjonalności, który ogranicza jednostkę w optymalizowaniu decyzji emerytalnych, a w konsekwencji świadczy o ograniczonych możliwościach wyjaśnienia decyzji o momencie przejścia na emeryturę wyłącznie teorią wyboru konsumenta, w tym teoriami konsumpcji (i oszczędzania). W ekonomii emerytalnej częstsze są odniesienia do hipotezy cyklu życia Modiglianiego, Ando i Brumberga (LCH) czy hipotezy dochodu permanentnego (PIH) Friedmana. Rzadziej natomiast czerpie się z dorobku ekonomii behawioralnej, która właśnie w XXI wieku doczekała się pełnego uznania, czego wyrazem są dwie Nagrody Banku Szwecji im. Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych, przyznane właśnie za wkład w rozwój tego nurtu badań (Kahneman w 2002 roku oraz Thaler w 2017). Tutaj kończy się część teoretyczno-przeglądowa pracy, gdzie w umiejętny i interesujący sposób T. Jedynak łączy elementy teorii z jej empiryczną weryfikacją, trzymając jednocześnie odpowiednio szeroką, ale nie za szeroką perspektywę badawczą.

Rozdział 5 ma charakter metodyczny, zawiera bowiem opis procedury badawczej. Opis ten jest przejrzysty, logiczny i w znacznej mierze wyczerpujący. Bardzo dobrze koresponduje z celem pracy, jest mu ściśle podporządkowany. Jednocześnie świadczy o dużej wiedzy metodycznej dr T. Jedynaka. Zbudował on bowiem narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety badawczej), który umożliwił zgromadzenie danych, poddanych następnie analizie empirycznej. Zastosowaną metodą było modelowanie ekonometryczne w postaci regresji logistycznej. Dobór metody nie budzi moich zastrzeżeń. Modele regresji dla zmiennych jakościowych są często stosowane w badaniu czynników różnego rodzaju decyzji, podejmowanych na poziomie jednostki/gospodarstwa domowego. Mamy bowiem w takim przypadku nierzadko do czynienia ze zmienną jakościową – binarną lub niebinarną, porządkową lub nieporządkową (nominalną). Warto w tym miejscu podkreślić fakt że Habilitant korzystał z bogatego dorobku badań z zakresu ekonomii emerytalnej by w odpowiedni sposób zaplanować całe badanie oraz analizę danych. Jednocześnie wykazał się znaczącą twórczością własną by dokonać oceny wpływu czynników behawioralnych na decyzję o przejściu na emeryturę. Warto podkreślić wykorzystanie eksperymentu badawczego, pytań winietowych, indeksu świadomości emerytalnej, czy też testu świadomego myślenia CRT. Pewne wątpliwości budzi przyjęcie 10-procentowego poziomu tzw. *accrual rate* w eksperymencie służącym analizie wpływu opcji domyślnych i efektu zakotwiczenia na decyzje dotyczące momentu przejścia na emeryturę. Dostępne, na przykład dla krajów OECD, dane o poziomie *accrual rate*, czyli procentowej zmianie kwoty

świadczenia emerytalnego spowodowanej wydłużeniem okresu aktywności zawodowej (a tym samym, w uproszczeniu, opóźnieniem przejścia na emeryturę) o jeden rok, są znacznie niższe niż przyjęte przez Autora 10%. Trudno także jednoznacznie stwierdzić na podstawie opisu zawartego na stronie 169 monografii, co ostatecznie wiadomo o próbie badawczej. Autor twierdzi tam bowiem, że próba ta formalnie nie była w pełni reprezentatywna z powodu „niedoważenia cech respondentów”. Czy autentycznie nie doważono „cech respondentów”? A może jednak nie doważono respondentów o określonych cechach? Powyższe uwagi nie zmieniają jednoznacznie pozytywnej oceny wykorzystanej w pracy metodyki badawczej. To właśnie ta metodyka, świadcząca o talentach badawczych i bardzo dobrym warsztacie metodycznym Habilitanta, umożliwiła przeprowadzenie wnikliwego studium empirycznego, które zaowocowało bardzo ważnymi i wartościowymi, zarówno pod względem naukowym, jak i praktycznym, wynikami. Wyniki te opisano w rozdziale 6. Ich prezentację oceniam bardzo wysoko. Jest ona bowiem logiczna i przejrzysta. Spięcia całości w klamrę Autor dokonuje w Zakończeniu. Tam też w sposób syntetyczny omawia wyniki weryfikacji poszczególnych hipotez badawczych, spośród których za prawdziwe uznał hipotezy szczegółowe od pierwszej do piątej. Natomiast ze względu na niekonluzywność rezultatów, z odpowiednią ostrożnością, wymaganą od badacza, stwierdził, iż nie ma wystarczających przesłanek do pozytywnej weryfikacji hipotezy H.1.6.

Badania przeprowadzone przez dr Tomasza Jedynaka, opisane w ocenianej monografii, stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny *ekonomia i finanse*, szczególnie *ekonomii emerytalnej*. Wkład ten ma przede wszystkim charakter teoriopoznawczy oraz empiryczny, ale obejmuje również pewne elementy o charakterze metodycznym. Nie ulega wątpliwości, że Habilitantowi udało się poszerzyć stan naszej wiedzy na temat behawioralnych determinant decyzji o przejściu na emeryturę. Słusznie Tomasz Jedynak zauważa, że wynikające z teorii neoklasycznej podejście badawcze do identyfikacji i oceny czynników decyzji o przejściu na emeryturę, potrzebowało uzupełnienia o dorobek ekonomii behawioralnej. Posiadana przez nas wiedza w tym obszarze jest bowiem kluczowa dla budowania stabilności ekonomiczno-finansowej systemu emerytalnego w sytuacji, gdy w coraz większym stopniu państwo ceduje na obywateli odpowiedzialność za zabezpieczenie finansowe okresu starości. Habilitant nie tylko bardzo dobrze usystematyzował wiedzę na temat czynników determinujących moment przejścia na emeryturę, ale dokonał bardzo ważnej i wartościowej weryfikacji ich wpływu na tego typu decyzje podejmowane przez

Polaków. Znow od strony metodycznej udało się dr T. Jedynakowi dokonać przeglądu możliwości, jakimi w odniesieniu do badań mikroekonomicznych determinant decyzji emerytalnych dysponuje współczesny warsztat metodyczny ekonomii.

Podsumowując ocenę głównego osiągnięcia wskazanego w postępowaniu habilitacyjnym dr Tomasza Jedynaka, w mojej opinii monografia Jego autorstwa spełnia kryteria stawiane tego typu opracowaniom. Jest to bowiem praca oryginalna, ważna, wartościowa i wypełniająca w sposób wysoce satysfakcjonujący standardy, jakich wymaga się od dobrych opracowań naukowych. Moja ogólna ocena tego dzieła jest jednoznacznie pozytywna.

Ocena pozostałego dorobku publikacyjnego

Dr Tomasz Jedynak po uzyskaniu stopnia doktora zgromadził pokaźny dorobek publikacyjny. Składają się na niego jedno- i współautorskie dzieła w postaci artykułów naukowych, redakcji monografii czy też rozdziałów w monografiach. Swoje prace Habilitant plasuje w 3 obszarach badawczych. Obszar pierwszy to zabezpieczenie emerytalne i ekonomia emerytalna. Obszar drugi to efektywność i ryzyko inwestowania społecznie odpowiedzialnego. Obszar trzeci to wyzwania funkcjonowania wybranych dóbr publicznych wobec zachodzących przemian społeczno-ekonomicznych.

Obszar pierwszy, w który wpisuje się również oceniona wcześniej monografia habilitacyjna, ma charakter wiodący na tle pozostałych. Dzięki badaniom nad systemami emerytalnymi dr Jedynak stał się w ciągu ostatnich lat rozpoznawalnym w kraju ekonomistą. Pozostałe dwa obszary badawcze zdają się być mniej istotne, aczkolwiek nie można deprecjonować ich wagi i znaczenia, a także udziału w całym dorobku publikacyjnym Habilitanta. Przedstawione do oceny pozostałe prace naukowe utwierdzają w przekonaniu, że Tomasz Jedynak prowadzi badania naukowe na dobrym poziomie, zna literaturę przedmiotu, osadza w niej podejmowane przez siebie problemy badawcze, dobrze posługuje się warsztatem metodycznym przedstawiciela nauk społecznych. Co istotne, wyniki Jego badań mają nie tylko wartość *stricte* naukową, ale także aplikacyjne.

Za pewną słabość dorobku Habilitanta uważam strukturę Jego prac ze względu na miejsce opublikowania. W żadnym z przedstawionych 3 nurtów badawczych nie udało mi się znaleźć pracy opublikowanej w formie artykułu naukowego w cenionym i uznanym w skali międzynarodowej czasopiśmie zagranicznym. Z przykrością stwierdzam, że dotyczy to także głównego nurtu badań Autora, czyli zabezpieczenia emerytalnego i ekonomii emerytalnej.

Pośród publikacji wymienionych przez T. Jedynaka przy okazji opisu trzech obszarów badawczych, trzy pozycje to artykuły opublikowane w czasopismach posiadających wskaźnik wpływu *impact factor*. To satysfakcjonująca liczba gdy ocenie podlega kandydat do stopnia doktora habilitowanego. Trzeba jednak zaznaczyć, że w dwóch przypadkach są to czasopisma szwajcarskiego wydawcy MDPI (Multidisciplinary Digital Publishing Institute): International Journal of Environmental Research and Public Health oraz Sustainability. Ponadto Habilitant opublikował jeden artykuł w innym czasopiśmie tego wydawcy, nieposiadającym wskaźnika wpływu *impact factor* (Administrative Sciences). Należy mieć na uwadze fakt, iż powszechną jest wiedza o kontrowersjach dotyczących standardów recenzyjnych stosowanych w czasopismach wydawanych przez MDPI. Już sam fakt, że nierzadko artykuły ukazują się w przeciągu 1-2 m-cy od daty złożenia do redakcji ich pierwszej wersji jest mocno zastanawiający. Praktyka dowodzi bowiem, że proces oceny artykułu przesłanego do czasopisma, jeśli nie został od razu odrzucony przez edytora, obejmuje nie mniej niż cztery etapy procedowania: pierwszą rundę recenzji, poprawki i odpowiedź na recenzję, drugą rundę recenzji, decyzję kolegium redakcyjnego/redaktora). Przeprowadzenie takiego procesu w tak krótkim czasie nie może pozostawać bez (negatywnego) wpływu na jego jakość. Nie jest moją intencją podważenie wartości naukowej opublikowanych w ten sposób artykułów T. Jedynaka. Zwracam tylko uwagę, iż należy dochować dużej staranności przy doborze miejsca publikowania wyników swoich prac naukowych. Oczywiście nie jest to łatwe w kontekście wymogów procesu ewaluacji podmiotów naukowych i bardzo niedoskonałej metodyki przyporządkowywania im punktów. Ale „droga na skróty” nie jest pożądana w nauce.

Po uzyskaniu stopnia doktora całościowy dorobek publikacyjny Habilitanta liczy 55 pozycji. Za pozytywny uznaję fakt, że niemal połowę spośród tych pozycji stanowią prace opublikowane w czasopismach naukowych. Zatem nie tylko pod względem jakościowym, ale również pod względem ilościowym, dorobek publikacyjny dr Tomasza Jedynaka zasługuje na pozytywną ocenę mimo sformułowanych wyżej zastrzeżeń co do jego struktury pod względem miejsca publikacji. Na korzyść Habilitanta przemawia fakt że jego prace są cytowane. Według przedstawionych w dokumentacji danych pochodzących z rejestru prowadzonego przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, liczba cytowań prac T. Jedynaka wynosi ogółem 293, a indeks Hirscha jest równy 10. Co prawda nadal pozostaje niska liczba cytowań według baz Web of Science czy Scopus, ale w bazie

BazEkon liczbę cytowań równą 130 można uznać za w pełni satysfakcjonującą. Niska liczba cytowań w bazach międzynarodowych jest pokłosiem dosyć niskiego poziomu umiędzynarodowienia dorobku Habilitanta.

Ocena aktywności konferencyjnej, grantowej oraz współpracy międzynarodowej

Dr Tomasz Jedynak swoją rozpoznawalność w środowisku naukowym buduje między innymi poprzez aktywny udział w konferencjach naukowych, zarówno krajowych i zagranicznych. Już przed uzyskaniem stopnia doktora wziął udział w 13 konferencjach, w tym 5 o zasięgu międzynarodowym. W tym czasie wygłosił 4 referaty naukowe. Po uzyskaniu stopnia doktora, biorąc udział w 53 konferencjach naukowych (22 krajowych i 31 międzynarodowych), wygłosił 34 referaty. 16 referatów wygłoszonych zostało w języku angielskim.

Habilitant bardzo aktywnie uczestniczy również w realizacji projektów badawczych. Jak informuje w przygotowanej dokumentacji, już przed uzyskaniem stopnia doktora był zaangażowany w realizację 8 projektów. Zaś po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczył łącznie w 26 projektach. Warto podkreślić, że w tym obszarze działalności, dr T. Jedynak pozostawał aktywny także w momencie składania wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego, pracując w tym czasie przy realizacji 4 projektów. W 2 projektach Habilitant pełnił rolę kierownika lub koordynatora. Były to projekty realizowane w ramach programu POTENCJAŁ, finansowanego przez macierzystą uczelnię Habilitanta, a także projekt realizowany w ramach działalności edukacyjnej Narodowego Banku Polskiego. Jednak mimo, że pod względem ilościowym działalność grantowa T. Jedynaka zasługuje na ocenę dobrą, o tyle pod względem źródeł pozyskiwania funduszy na badania ocena ta wypada gorzej. Mianowicie brak jest informacji o tym, by dr Tomasz Jedynak kierował grantem uzyskanym w drodze konkursu organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki czy Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, bądź inną wiodącą instytucję zajmującą się finansowaniem badań naukowych - krajową (na przykład Fundacja na rzecz Nauki Polskiej) lub zagraniczną. Słabość ta obniża, ale nie zmienia mojej całościowej pozytywnej oceny działalności projektowej Habilitanta.

Ocena spełnienia przez Habilitanta kryteriów wymaganych do nadania stopnia doktora habilitowanego wymaga także weryfikacji, czy wykazuje się on istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Spośród trzech kryteriów ustawowych, to najtrudniej poddaje się ocenie z racji lakoniczności jego zdefiniowania. W punktach 4.2 i 4.5 autoreferatu dr Tomasz Jedynak dokonuje charakterystyki swojej aktywności naukowej odnosząc się bezpośrednio do tego kryterium. Najpierw (pkt 4.2) jako argumenty za jego spełnieniem przytacza koordynowanie projektu realizowanego przez Jego uczelnię macierzystą we współpracy z innymi uczelniami w kraju, a także zaangażowanie w przygotowanie wniosków aplikacyjnych o granty realizowane (w przypadku ewentualnego przyznania finansowania) w zespołach międzyuczelnianych. Jest to w jakimś stopniu wyjście ze swoją działalnością badawczą poza mury własnej uczelni, ale czy istotne pod względem aktywności? Następnie (pkt 4.5) charakteryzuje swoje zaangażowanie w działalność dwóch międzynarodowych sieci badawczych: International Institute of Social and Economic Sciences oraz Eurasian Business and Economic Society. Są to jednak przede wszystkim podmioty nastawione na organizację konferencji naukowych i aktywność naukowa Habilitanta w tym przypadku sprowadza się do aktywnego uczestnictwa w tego typu wydarzeniach. Jako kolejny argument Habilitant przytacza strukturę swoich publikacji ze względu na miejsce ich wydania. Faktycznie można uznać, że struktura ta charakteryzuje się umiarkowaną dywersyfikacją krajową i międzynarodową. Natomiast trudno tę cechę dorobku traktować jako istotną aktywność naukową realizowaną poza macierzystą uczelnią. Poza uczelnią bowiem zostały opublikowane wyniki badań zrealizowane z afiliacją tejże uczelni, co pośrednio każe wnioskować, iż była to działalność badawcza realizowana w a nie poza Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie. Trudno też jest za mocny argument potraktować fakt, że dr Tomasz Jedynak został zaproszony przez wydawnictwo Routledge do recenzji monografii pod tytułem Basics of Public Sector Economics autorstwa Benta Greve'a. Niemniej należy to odnotować zdecydowanie na korzyść Habilitanta w kontekście oceny Jego rozpoznawalności w międzynarodowym środowisku naukowym. Tym bardziej, że profesor Bent Greve to bardzo uznany i ceniony ekonomista i polityk społeczny, redaktor naczelny jednego z najbardziej prestiżowych czasopism o tematyce polityki społecznej i polityk publicznych, jakim jest Social Policy and Administration, wydawane przez Wiley. Działalność recenzentka Habilitanta, mająca wymiar nie tylko krajowy, ale i międzynarodowy, nie może stanowić istotnego argumentu za spełnieniem przedmiotowego kryterium mimo, że zasługuje ona na jednoznacznie pozytywną ocenę biorąc pod uwagę etap kariery naukowej, na jakim znajduje się obecnie T. Jedynak.

Podsumowując ocenę aktywności naukowej Habilitanta poza uczelnią macierzystą, tj. Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, trudno jest mi jej dokonać w sposób jednoznaczny. Mam bowiem na uwadze wspomnianą lakoniczność zapisu ustawowego, ale również specyfikę dziedziny nauk społecznych, która obejmuje między innymi możliwość prowadzenia badań w międzyuczelnianych czy międzynarodowych zespołach badawczych, czy też w systematycznej konsultacji z badaczami z kraju i zagranicy, pozostając w jednostce macierzystej. Wobec powyższego w tym miejscu swoje wątpliwości rozstrzygam na korzyść Habilitanta i zastrzegam sobie prawo ich ostatecznego wyjaśnienia podczas kolokwium habilitacyjnego.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego oraz organizacyjnego

Działalność dydaktyczną dr T. Jedynaka oceniam jako wyróżniającą. Obejmuje ona nie tylko standardowe obowiązki nauczyciela akademickiego, tj. prowadzenie zajęć dydaktycznych w różnych formach. To, co ją wyróżnia, to wszechstronność studiów, w ramach których T. Jedynak realizuje się jako dydaktyk (poza studiami I i II stopnia, są to nie tylko studia podyplomowe, ale również doktoranckie). Wykłada w języku polskim i angielskim. Ponadto brał czynny udział w opracowywaniu programów studiów, czy tworzeniu materiałów dydaktycznych (w tym tych interaktywnych). Jest współautorem dwóch podręczników akademickich. Sprawuje z sukcesami opiekę nad studentami biorącymi udział w konkursach organizowanych przez CFA Society Poland. Współpracuje ze studentami z koła naukowego Ubezpieczeń „Risk Management” w zakresie przygotowania publikacji naukowych. Jego rola jest tutaj bardzo istotna, gdyż Habilitant sprawuje nadzór merytoryczny nad pracami naukowymi i wystąpieniami konferencyjnymi studentów.

Działalność organizacyjna dr T. Jedynaka została doceniona przez władze Jego macierzystej uczelni, gdzie trzykrotnie otrzymywał nagrodę Rektora za osiągnięcia na tym polu aktywności pracownika badawczo-dydaktycznego. Realizowane przez niego działania obejmowały m. in. organizację wielu konferencji czy seminariów naukowych. Habilitant pełnił także funkcje członkowskie w organach uczelni/wydziału, a także był zaangażowany w uruchamianie nowych kierunków studiów.

Dr Jedynak aktywnie uczestniczy także w popularyzacji nauki oraz współpracy z otoczeniem gospodarczym. Publikował m. in. w Gazecie Giełdy Parkiet, Biuletynie IGTE – Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych. W charakterze eksperta współpracuje z Instytutem

Emerytalnym w Warszawie, co umożliwiło mu chociażby opracowanie kilku ekspertyz w zakresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Także ten obszar działalności Habilitanta oceniam w pełni pozytywnie.

Podsumowując, działalność dydaktyczna, organizacyjna, jak i popularyzująca naukę w wykonaniu dr Tomasza Jedynaka w pełni zasługuje na pozytywną ocenę.

4. Konkluzja

Zgodnie z art. 219 ust. 1 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, stopień doktora habilitowanego może być nadany osobie, która: (1) posiada stopień doktora; (2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej 1 monografię naukową lub 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach naukowych z konferencji naukowej; (3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Habilitant spełnia w oczywisty sposób kryterium (1), tj. posiada stopień doktora. Uważam również, że przedstawione do oceny główne osiągnięcie naukowe w postaci autorskiej monografii pozwala za spełnione w sposób jednoznaczny uznać również kryterium (2). Kryterium (3) zostało w ustawie zapisane w dość enigmatyczny sposób i brak precyzyjnych wytycznych utrudnia ocenę faktu czy stopnia jego spełnienia. Jak zaznaczyłem w swojej opinii, w tym momencie wątpliwości rozstrzygam na korzyść Habilitanta mając nadzieję, że rozmowa podczas kolokwium habilitacyjnego pozwoli na ostateczne wyjaśnienie w tej kwestii.

Wobec spełnienia w mojej opinii w sposób jednoznaczny dwóch i w sposób niejednoznaczny jednego spośród trzech kryteriów zapisanych w art. 219 ust. 1 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, formułuję pozytywną całościową ocenę dorobku dr Tomasza Jedynaka w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie *ekonomia i finanse* i wnioskuję o dalsze procedowanie w przedmiotowej sprawie.

Filip Cypriński